

kiállításának résztvevői: Böröcz András, Gellér B. István, Kovács Johanna, Mózes Katalin, Révész László László, Roskó Gábor, Szabó Eszter Ágnes, Szirtes János, Valkó László, Wechter Ákos, Wechter Dénes.

Emlékkavicsok. Holocaust a magyar képzőművészetben 1938-1945 címmel 2006 májusában jelent meg könyvem (Glória Kiadó, 342 oldal). A könyv azokról a magyar képzőművészekről szól, akiket 1938-1945 között faji, származási alapon a zsidó törvények zsidónak minősítettek. Akkor is, ha önmagukat nem tartották annak, a családjuk már a 19. században vagy ők maguk a 19. század végén, a 20. század elején kikeresztelkedtek, ha a 19. század folyamán családjuk elmagyarosodott, asszimilálódott a magyar kultúrához, nem beszéltek-írtak-olvastak héberül, nem volt közük a zsidó valláshoz. Közülük sokan a 20. századi magyar képzőművészet szellemileg, formanyelvük, minőségük szerint kimagasló, meghatározó alkotói, akiket méltó hely illet meg a művészettörténeti tankönyvekben. Nélkülük nincs magyar képzőművészet.

A könyvhöz kapcsolódóan kiállításokat rendeztem **Holocaust a magyar képzőművészet 1938-1945** címmel Rómában az Accademia l' Ungheria-ban, Berlinben a Collegium Hungaricum-ban és Budapesten a Magyar Zsidó Múzeumban.

A kiállítások és a könyv folytatásaként szeretnék kiállítást rendezni **A második generáció** címmel azoknak az 1945 után született magyar képzőművészeknek, akiknek a szülei, családtagjai érintettek voltak a zsidótörvények által, a Holocaustban. Azok a traumák, frusztrációk, érzelmi és intellektuális problémák, amivel a háború után született generációnak szembe kellett néznie, fel kellett dolgoznia, nyilvánvalóan nyomokat hagytak művészeti tevékenységükben. Különös középeurópai sajátosság, hogy a második generáció tagjai közül nagyon sokan véletlenszerűen, vagy késő kamasz-korukban, felnőtt korukban tudták meg, hogy

szüleik, családtagjaik hurcolják a Holocaust terhéért, hogy emlékezni kénytelenek a második világháború alatt átélt élményeikre. A hosszú elhallgatás, a titok legalább annyira terhelő, meghatározó lehetett a későbbi születő képzőművészeti alkotások nyelvezetére, és ezáltal a képek által keltett érzelmi hatásokra.

A kiállításához készülő katalógusban azokat a festményeket, szobrokat szeretném megjelentetni, amelyekben a fenti emlékek, élmények, problémák megjelennek. A reprodukált művek mellé szeretném, ha a művészek egy-két oldalban megírnák, hogyan, mikor értesültek szüleik, családtagjaik traumáiról, hogyan élték meg hogy szüleik, családtagjaik zsidóságuk vagy zsidónak minősítettségük miatt számos megaláztatásnak voltak kitéve, esetleg gettóokban vagy haláltáborokban élték túl az eseményeket. Tudom, hogy vannak a háború után született művészek között, akik féltestvéreiket veszítették el, akiknek szülei egy másik családdal éltek együtt a háború idején. Természetesen, mivel festőkről, grafikusokról és szobrászokról van szó, feltételezhető, hogy nem mindenki tudja megírni az emlékeit, az átélt élményeket. Velük interjút készíték és ennek alapján megírom helyettük a szöveget, végleges változatát együtt alakítjuk ki az érintettel.

A kiállításához olyan izraeli, Izraelben született 1945 utáni képzőművészek munkáit is szeretnénk szerepeltetni, akik hasonló emlékekkel, élményekkel alkotják műveiket.

A kiállítás megnyitásának napján (esetleg másnapján) egy napos konferenciát is rendezni szeretnénk, melyen pszichológusok, szociológusok, művészettörténészek, művészek – magyarok és izraeliek – előadásokat tartanának a fent vázolt problémákhoz kapcsolódóan. A konferencia megszervezéséért felelősök: Miriam Ben David és Talyigás Katalin.

A kiállítás rendezője, a katalógus szerkesztője és írója: S. Nagy Katalin.

Budapest, 2007. október 03.